עד: הִלְכוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים סִימָן תרט תרי

תרט הַטְמָנַת חַמִּין בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א טור.

א (א) [א]מֻתָּר לְהַטְמִין חַמִּין מֵעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים לְמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים. הַגָּהּ: (ב) [א]וְיֵשׁ אוֹמְרִים (א) שֶׁאֵין לְהַטְמִין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים (עיין בטור), וְכֵן הַמִּנְהָג בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ (מהרי״ל (מנהגים)):

תרי הַדְלָקַת נֵרוֹת בְּיוֹם כִּפּוּר. וּבוֹ ד׳ סְעִיפִים:

א מִשְׁנָה פְּסָחִים נ״ג (ע״ב). ב בְּרַיְיתָא פְּסָחִים שָׁם וּכְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר וּכְפַרוּשׁ הָרַמְבַּ״ם (שביתת העשור פ״ג ה״י). ג טוּר בְּשֵׁם אָבִיו הָרא״ש. ד מִשְׁנָה שָׁם בִּפְסָחִים. ה טוּר וְכֵן כָּתַב הָרא״ש בְּיוֹמָא (פ״ח סי׳ ט).

א (א) [א]מָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִים לְהַדְלִיק נֵר (ב) בְּלֵיל יוֹם הַכִּפּוּרִים, (ג) מַדְלִיקִין, מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק, אֵין מַדְלִיקִין. (וְאִם יֵשׁ לוֹ נֵר בַּבַּיִת, (ד) חַיָּב לְהַדְלִיק בַּחֶדֶר שֶׁשּׁוֹכֵב שָׁם כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לִידֵי תַּשְׁמִישׁ עִם אִשְׁתּוֹ, מֵאַחַר שֶׁרוֹאֶה אוֹתָהּ (ה) אֵצֶל הַנֵּר שֶׁבְּבֵיתוֹ) (מהרי״ל (מנהגים)). [ב]וְאִם חָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת, חַיָּבִין הַכֹּל לְהַדְלִיק. הַגָּהּ: וּמְבָרְכִין, לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל שַׁבָּת וְשֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים: **ב** [ג]יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר (ו) שֶׁמְּבָרֵךְ עַל הַדְלָקַת נֵר יוֹם הַכִּפּוּרִים. הַגָּהּ: (ז) וְכֵן הַמִּנְהָג בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ: **ג** (ח) [ד]בְּכָל מָקוֹם מַדְלִיקִין בְּבָתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וּבַמְּבוֹאוֹת הָאֲפֵלִים וְעַל גַּבֵּי הַחוֹלִים: **ד** (ט) [ה]נוֹהֲגִים בְּכָל מָקוֹם לְהַרְבּוֹת נֵרוֹת בְּבָתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּלְהַצִּיעַ בְּגָדִים נָאִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. הַגָּהּ: וְנוֹהֲגִים (י) שֶׁכָּל אִישׁ גָּדוֹל (יא) אוֹ (א) קָטָן עוֹשִׂין לוֹ נֵר (מרדכי (סי׳ תשכג) ומהר״י ווייל (סי׳ קנ״ג)), גַּם נֵר נְשָׁמָה (יב) לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ שֶׁמֵּתוּ (כל בו (סי׳ סח)), וְכֵן נָכוֹן וְכֵן כָּתְבוּ מִקְצָת רַבְוָתָא. וְאִם כָּבוּ נֵרוֹת אֵלּוּ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים,

בְּאֵר הֵיטֵב

דְּמַרְבִּים זֶרַע. כָּתַב (הַבַּ״ח) [הַסֵּפֶר חֲסִידִים (סי׳ תשסט)] אִם אָכַל אֲכִילָה גַּסָּה וְקָשֶׁה לוֹ, לֹא יִתֵּן אֶצְבָּעוֹ לְפִיו לְהָקִיא, וְאִם בְּעַל כָּרְחוֹ יָקִיא, יִזָּהֵר שֶׁלֹּא יַבְלִיעַ הַקִּיאָה. כָּתַב מַהֲרַ״י וַוִיל (סי׳ קצא) שֶׁלֹּא יִשְׁתַּכֵּר בַּסְּעוּדָה הַמַּפְסֶקֶת וְלֹא יֹאכַל אֲכִילָה גַּסָּה, עַיֵּן שְׁלָ״ה (דרך החיים תו״מ סי׳ כב). וְכָתַב סֵפֶר חֲסִידִים (שם), וְלֹא יֹאכַל שֶׁמְּשַׁמִּין מִפְּנֵי שֶׁמַּעֲלֶה גֵּרָה. מַהֲרַי״ל (שם) רָאָה מֵרַבּוֹתָיו שֶׁאָכְלוּ פְּרִי שֶׁקּוֹרִין עֶרְדְּ עֶפִּי״ל, שֶׁמְּקָרֵר, וּנְתָנוּהוּ בְּמַיִם:

א (א) שֶׁאֵין. שֶׁמֵּכִין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים לְחֹל. וְעַיֵּן רַדְבַּ״ז (ח״ד) סִימָן ל״א: **ד** (א) קָטָן. וְעַכְשָׁו אֵין עוֹשִׂין נֵר, אֶלָּא הַנָּשׂוּי. וְטַעַם הַנֵּרוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהַתּוֹרָה (נִגְמֶרֶת) [נִגְמְרָה] בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁקָּרוּי נֵר. מַהֲרַ״י וַוִיל (סי׳ קצא). וּמַהֲרַי״ל (מנהגים) כָּתַב שֶׁהֵן כְּנֶגֶד אֲבָרָיו שֶׁל אָדָם אוֹ כְּנֶגֶד מִצְוַת עֲשֵׂה, וּלְאֵלּוּ הַטְּעָמִים אֵין לַעֲשׂוֹת נֵר לְאִשָּׁה, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג). וְעַיֵּן סִימָן קנ״ד סָעִיף י״א אֵיזֶה נֵר רָאוּי לְבֵית הַכְּנֶסֶת. וּבְיַלְקוּט שׁוֹפְטִים (ילקוט שמעוני רמז מב) אִיתָא לַעֲשׂוֹת פְּתִילוֹת עָבוֹת כְּדֵי לְהַרְבּוֹת אוֹרָן, מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) מֻתָּר וְכוּ׳. שֶׁמֵּחֹל לְחֹל הוּא מֵכִין: (ב) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין לְהַטְמִין. שֶׁנִּרְאֶה (א) דִּבְיוֹם הַכִּפּוּרִים מִתְבַּשֵּׁל בְּתַנּוּר לְצֹרֶךְ חֹל, וְזֶה אֵין נָכוֹן, (ג) וַאֲפִלּוּ בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר קֹדֶם חֲצוֹת (ג) אֵין לַעֲשׂוֹת הַטְמָנָה זוֹ. (ד) וּבְכָל גַּוְנֵי אִם עָבַר וְהִטְמִין אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין בְּמוֹצָאֵי יוֹם כִּפּוּר בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה:

א (א) מָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִים לְהַדְלִיק וְכוּ׳. וּשְׁנֵי הַמְּקוֹמוֹת (א) נִתְכַּוְּנוּ לְדָבָר אֶחָד דְּהַיְנוּ לְבַטֵּל תַּשְׁמִישׁ, דְּהַמַּדְלִיק כַּוָּנָתוֹ שֶׁאָסוּר לְשַׁמֵּשׁ נֶגֶד אוֹר הַנֵּר, וּמַאן דְּלֹא מַדְלִיק כַּוָּנָתוֹ שֶׁלֹּא יִרְאֶה אוֹתָהּ וְיִתְאַוֶּה לָהּ וְיוּכַל לָבוֹא לִידֵי תַּשְׁמִישׁ. (ג) וַאֲפִלּוּ הִיא נִדָּה דְּאָסוּר לוֹ בְּלָאו הָכִי לָבוֹא עָלֶיהָ, מִכָּל מָקוֹם מִידֵי הִרְהוּר לֹא יָצָא וִיבַטֵּל מַחֲשַׁבְתּוֹ הַטְּהוֹרָה בְּיוֹם זֶה: (ב) בְּלֵיל יוֹם הַכִּפּוּרִים. אַף בַּחֲדַר מִשְׁכָּבוֹ. וּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק (ג) הַיְנוּ אַף בַּבַּיִת אֵין מַדְלִיקִין: (ג) מַדְלִיקִין. אָמְרִינַן בִּירוּשַׁלְמִי דְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַדְלִיק חֲשִׁיבָא טְפֵי, וְנַפְקָא מִנָּהּ לְעִיר חֲדָשָׁה שֶׁרָאוּי לִנְהֹג כֵּן [פְּרִי חָדָשׁ]: (ד) חַיָּב לְהַדְלִיק וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק: (ה) אֵצֶל הַנֵּר שֶׁבְּבֵיתוֹ. הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) מְיַשֵּׁב הַמִּנְהָג שֶׁאֵין נוֹהֲגִין כֵּן, וְכָתַב דְּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְהַחְמִיר. אָכֵן בְּאִשְׁתּוֹ כְּשֶׁהִיא נִדָּה דִּבְלָאו הָכִי בָּדֵיל מִנַּהּ מִשּׁוּם נִדּוּתָהּ (ד) יֵשׁ לְהָקֵל כְּשֶׁמַּדְלִיק בַּשֻּׁלְחָן וְלֹא בַּחֶדֶר: **ב** (ו) שֶׁמְּבָרֵךְ וְכוּ׳. הַיְנוּ בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין לְהַדְלִיק, שׁוּב מִמֵּילָא הָוֵי לֵיהּ חִיּוּבָא עָלָיו לְהַדְלִיק מִשּׁוּם שְׁלוֹם בַּיִת כְּמוֹ בְּשַׁבָּת: (ז) וְכֵן הַמִּנְהָג וְכוּ׳. דְּהַיְנוּ שֶׁנּוֹהֲגִין (ה) לְבָרֵךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים: **ג** (ח) בְּכָל מָקוֹם מַדְלִיקִין בְּבָתֵּי כְנֵסִיּוֹת וְכוּ׳. וּבְכָל אֵלּוּ (ו) אֵין לְבָרֵךְ לְכֻלֵּי עָלְמָא דְּאֵין כָּאן מִשּׁוּם שְׁלוֹם בַּיִת: **ד** (ט) נוֹהֲגִין בְּכָל מָקוֹם וְכוּ׳. דְּדָרְשִׁינַן (ז) ׳לִקְדוֹשׁ ה׳ מְכֻבָּד׳ (ישעיה נח יג) זֶה יוֹם הַכִּפּוּרִים, וְכֵיוָן דְּאֵין לְכַבְּדוֹ בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה כַּבְּדֵהוּ בִּכְסוּת נְקִיָּה, וְנֵרוֹת הָוֵי גַּם כֵּן כְּבוֹד הַיּוֹם דִּכְתִיב (שם כד טו) ׳עַל כֵּן בָּאֻרִים כַּבְּדוּ ה׳׳ וּמְתַרְגְּמִינַן בְּפַנָּסַיָּא יַקְּרוּ ה׳. וְאֵין מְקַבְּלִין שַׁעֲוָה מִמּוּמָר לְעַכּוּ״ם שֶׁנָּתַן נְדָבָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן קנ״ד סָעִיף י״א בְּהַגָּ״הּ, עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק מח). וְאִם יֵשׁ חֲשַׁשׁ אֵיבָה וְכָל שֶׁכֵּן שַׂר, מְקַבְּלִין מִמֶּנּוּ, וְצָרִיךְ עִיּוּן [פְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ב)]: (י) שֶׁכָּל אִישׁ. וְאֵין לַעֲשׂוֹת נֵר לְאִשָּׁה עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) הַטַּעַם: (יא) אוֹ קָטָן. וְעַכְשָׁו אֵין עוֹשִׂין נֵרוֹת אֶלָּא לְנָשׂוּי. בְּיַלְקוּט שׁוֹפְטִים (ילקוט שמעוני רמז מב) אִיתָא לַעֲשׂוֹת פְּתִילוֹת עָבוֹת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת כְּדֵי לְהַרְבּוֹת אוֹרָן [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה)]: (יב) לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ. לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם, וּמַשְׁמָע מִלָּשׁוֹן זֶה דְּסַגִּי בְּנֵר אֶחָד. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (א) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) בְּשֵׁם (הָרַדְבַּ״ז) [הָרַב בִּנְיָמִין זְאֵב] (סי׳ רטז), וְעַיֵּן שַׁבָּת דַּף י״ח עַמּוּד א׳ וְצָרִיךְ עִיּוּן, וְאוּלַי מִשּׁוּם דְּבַעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה יֵשׁ לְהַחְמִיר אֲפִלּוּ בַּדָּבָר הַמֻּתָּר מִדִּינָא. וְעוֹד כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים טַעַם מִשּׁוּם דְּמִחְזֵי כִּרְעַבְתָּנוּתָא: (ג) פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״א). וּלְאַחַר חֲצוֹת אֶפְשָׁר דְּאִיסּוּרָא נַמִי אִיכָּא [בַּ״ח (ס״א) עַיֵּן שָׁם, וְהָעְתִּיקוֹ הַפְּרִי מְגָדִים]. וְהִנֵּה בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים (דיני הטמנה ס״א) כָּתַב, וְדַוְקָא אִם מַטְמִין מַאֲכָלִים לְצֹרֶךְ אֲכִילָה שֶׁל מוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים, אֲבָל אִם מַטְמִין בְּתַנּוּר דְּבָרִים שֶׁאֵינָן לְצֹרֶךְ אֲכִילָה שֶׁל מוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים, כְּגוֹן בִּמְדִינוֹת שֶׁעוֹשִׂין הַפָּאוִוידְלֶ״ע וְעוֹשִׂין הַרְבֵּה בְּפַעַם אַחַת שֶׁצָּרִיךְ עַל זְמַן רַב, וְשׁוֹרֵק פִּי הַתַּנּוּר בְּטִיט, מֻתָּר לְהַטְמִין בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים בַּתַּנּוּר שֶׁיִּתְבַּשֵּׁל שָׁם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, וַאֲפִלּוּ אַחַר חֲצוֹת מֻתָּר, מִידִי דְּהָוֵי אַמְלָאכוֹת שֶׁמֻּתָּר לַעֲשׂוֹתָן בְּעֶרֶב שַׁבָּת מִבְּעוֹד יוֹם וְנַעֲשִׂין מֵאֲלֵיהֶן בְּשַׁבָּת בְּמָקוֹם שֶׁאֵין חֲשָׁשׁ שֶׁמָּא יְחַתֶּה, וַאֲפִלּוּ אִם רוֹצֶה לֶאֱכֹל מִמֶּנָּה בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים מֻתָּר, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכָל זֶה הוּא לְשִׁיטְתֵיהּ שֶׁכָּתַב טַעַם הָאִסּוּר מִשּׁוּם עָגְמַת נֶפֶשׁ אוֹ מִשּׁוּם דְּמִחְזֵי כִּרְעַבְתָּנוּתָא, אֲבָל לְטַעַם הַבַּ״ח בְּמַה שֶּׁאוֹסֵר אַחַר מִנְחָה עַיֵּן שָׁם, גַּם בְּאֹפֶן זֶה אֵין נָכוֹן אִם לֹא קֹדֶם חֲצוֹת: (ג) פְּרִי מְגָדִים (שם): (ד) פְּרִי מְגָדִים (שם): **א** (א) גְּמָרָא (פסחים נג:): (ג) פְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״א). וְהִנֵּה דִּבְרֵי הַטַּ״ז (סק״א) כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב לְפָנֵינוּ מֻקְשֶׁה מְאֹד, דְּהַטַּעַם פָּשׁוּט מֵחֲמַת תַּשְׁמִישׁ שֶׁיִּתְגַּבֵּר יִצְרוֹ עָלָיו כִּי כֵּן מוּכָח מֵרַמְ״א בְּסָמוּךְ, וְכֵן אִיתָא בְּרַמְבַּ״ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (שם פ״ד מ״ד) וּבְהִלְכוֹתָיו (שביתת העשור פ״ג ה״י), וְכֵן פֵּרֵשׁ הָרַב עוֹבַדְיָה מִבַּרְטְנוּרָא (ד״ה שנהגו להדליק) וְהַלְּבוּשׁ, וְאַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״א) שֶׁנִּשְׁאַר בְּפֶלֶא עָלָיו. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דְּחָסֵר בְּטַ״ז תֵּבוֹת וַאֲפִלּוּ הִיא נִדָּה, אַךְ עַל עִקַּר טַעֲמוֹ אֲנִי מִתְפַּלֵּא, דְּמִשּׁוּם חֲשָׁשָׁא זוֹ שֶׁל הַטַּ״ז לֹא פֶּלְטִינַן בְּלָאו הָכִי דְּהָא בְּיוֹם הוּא רוֹאֶה אוֹתָהּ וְלֹא תִּהְיֶה מַחֲשַׁבְתּוֹ טְהוֹרָה: (ג) כֵּן מוּכָח מִמָּרְדְּכַי סוֹף יוֹמָא (סי׳ תשכח) וְגַם בְּרֹאשׁוֹ (סי׳ תשכה) מֵעִנְיָן זֶה עַיֵּן שָׁם: (ד) פְּרִי מְגָדִים (שם). וּמִכָּל מָקוֹם בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַדְלִיק נִרְאֶה דִּבְוַדַּאי צָרִיךְ לְהַדְלִיק אַף בְּחֶדֶר זֶה: **ב** (ה) פְּרִי מְגָדִים (שם). וְדַע דְּהַפְּרִי חָדָשׁ וְכֵן הַגְּרָ״א הִסְכִּימוּ כְּפוֹסְקִים דִּסְבִירָא לְהוּ שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ, כֵּיוָן דְּתָלוּי בְּמִנְהָגָא לֹא תִּקְנוּ רַבָּנָן לְבָרֵךְ עַל זֶה. אָכֵן בְּהַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים שָׁרָאִיתִי כֻּלָּם הָעְתִּיקוּ דִּבְרֵי הָרַמְ״א לְדִינָא. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דְּבִמְדִינוֹת אֲחֵרוֹת שֶׁאֵין מִנְהָג קָבוּעַ לָזֶה, [ב]בְּוַדַּאי יוֹתֵר טוֹב לְהַנְהִיג שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ: **ג** (ו) בַּ״ח (ס״ב) וּפְרִי חָדָשׁ. וּמַשְׁמַע לִכְאוֹרָה מִדִּבְרֵיהֶם דְּקָאֵי עַל הַכֹּל דְּהַיְינוּ עַל גַּבֵּי הַחוֹלִים גַּם כֵּן. וּלְדִידִי צָרִיךְ עִיּוּן דְּלִכְאוֹרָה גַּם שָׁם שַׁיָּךְ שְׁלוֹם בַּיִת שֶׁאוֹתָן הַמְשַׁמְּשִׁים לְפָנָיו יִרְאוּ מַה לְּהָבִיא לְפָנָיו: **ד** (ז) אַחֲרוֹנִים:

ליקוטי דברי הרב: א] כתב בשו״ע הרב (ס״א): והלכה כסברא האחרונה [שמותר להטמין], מכל מקום נוהגין באלו המדינות להחמיר כסברא הראשונה. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״א) כתב שאותן מקומות שמדליקין צריכין לברך, שהרי יום הכיפורים מצוה להדליק בו נרות כמו בשבתות וימים טובים.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(ג) (יג) אֵין לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי (יד) שֶׁיַּחֲזֹר וְיַדְלִיקֵם (מהרי״ל (שס) מהר״י וייל (שס)). מִי שֶׁכָּבָה נֵרוֹ בְּיוֹם כִּפּוּר, יַחֲזֹר וְיַדְלִיקֶנּוּ בְּמוֹצָאֵי יוֹם כִּפּוּר וְאַל יְכַבֶּנּוּ עוֹד, אֶלָּא יַנִּיחֶנּוּ לִדְלֹק עַד גְּמִירָא וְגַם יְקַבֵּל עָלָיו שֶׁכָּל יָמָיו לֹא יְכַבֶּה בְּמוֹצָאֵי יוֹם כִּפּוּר נֵרוֹ לֹא הוּא וְלֹא אַחֵר (כך נמצא במנהגים ישנים). וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁיֵּשׁ לְהַצִּיעַ (טו) הַשֻּׁלְחָנוֹת בְּיוֹם כִּפּוּר כְּמוֹ בְּשַׁבָּת (מרדכי (סי׳ תשכה) ומנהגים (עשי״ת)), וְכֵן נוֹהֲגִין. יֵשׁ (טז) שֶׁנָּהֲגוּ לִלְבֹּשׁ בְּגָדִים לְבָנִים נְקִיִּים בְּיוֹם כִּפּוּר (ג) דֻּגְמַת מַלְאֲכֵי (יז) הַשָּׁרֵת, וְכֵן נוֹהֲגִין לִלְבֹּשׁ הַקִּיטְ״ל שֶׁהוּא לָבָן וְנָקִי, גַּם הוּא בֶּגֶד (ד) מֵתִים וְעַל יְדֵי זֶה לֵב הָאָדָם (יח) נִכְנָע וְנִשְׁבָּר (דעת עצמו מהגהות מיימוני פרק (ז׳ דשביתת עשור) [ל׳ דשבת (אות ג)]):

תריא שֶׁלֵּיל יוֹם הַכִּפּוּרִים דִּינוֹ כְּיוֹמוֹ. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א [א]יוֹם הַכִּפּוּרִים (א) לֵילוֹ כְּיוֹמוֹ לְכָל דָּבָר. וּמַה הֵם הַדְּבָרִים הָאֲסוּרִים בּוֹ (ב) [ב]מְלָאכָה אֲכִילָה שְׁתִיָּה רְחִיצָה סִיכָה נְעִילַת הַסַּנְדָּל תַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה, (ג) וְאֵין חִיּוּב (א) כָּרֵת אֶלָּא עַל מְלָאכָה וַאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה: **ב** * [ג]כָּל מְלָאכָה שֶׁחַיָּבִים עָלֶיהָ בְּשַׁבָּת חַיָּבִים עָלֶיהָ בְּיוֹם כִּפּוּר, וְכֹל שֶׁבְּשַׁבָּת פָּטוּר אֲבָל אָסוּר גַּם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים כֵּן. (ד) אֶלָּא שֶׁבְּשַׁבָּת זְדוֹנוֹ בִּסְקִילָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים זְדוֹנוֹ בְּכָרֵת, [ד]וְכֹל שֶׁאָסוּר לְטַלְטְלוֹ בְּשַׁבָּת אָסוּר לְטַלְטְלוֹ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. (ה) [ה]וְהִתִּירוּ *)* לְקַנֵּב יָרָק

א טוּר מַהָא דְּמַפְסִיקִין מִבְּעוֹד יוֹם וְצִיַּנְתִּיו בְּסִימָן תר״ח (אות א ב). ב מִשְׁנָה יוֹמָא ע״ג (ע״ב). ג מִשְׁנָה מְגִלָּה ז׳ (ע״ב). ד הָרַמְבַּ״ם (שביתת עשור פ״א ה״ב) מִמִּשְׁנָה דִּלְעֵיל. ה שַׁבָּת קי״ד (ע״ב). *) (פֵּרוּשׁ לַחְתֹּךְ מִן הַיָּרָק הַתָּלוּשׁ).

בַּאֵר הֵיטֵב

(ג) **אֵין לוֹמַר.** אֲפִלּוּ בִּרְמִיזָה וּמִצְוָה עוֹשֶׂה כְּשֶׁיַּנִּיחָהּ כָּךְ מְכֻבָּה, עַיֵּן שָׁם. וְאֵין לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁיְּקַבֵּל שַׁעֲוָה הַנּוֹטֵף. מִנְהָגִים (הגהה קעט): (ג) **דֻּגְמַת.** לְפִי זֶה אֵין הַנָּשִׁים לוֹבְשִׁין לְבָנִים, דְּאֵינָן יְכוֹלוֹת לִהְיוֹת כְּמַלְאָכִים, וּמִכָּל מָקוֹם הַקִּיטְ״ל יְכוֹלוֹת לִלְבֹּשׁ שֶׁיַּכְנִיעַ לִבָּם. מָגֵן אַבְרָהָם (שם): (ד) **מֵתִים.** יֵשׁ נָפְקָא מִינַּהּ בֵּין שְׁנֵי טְעָמִים אֵלּוּ, דִּלְטַעַם הָרִאשׁוֹן אָסוּר לְהָאָבֵל לִלְבֹּשׁ הַקִּיטְ״ל. וּלְטַעַם הַשֵּׁנִי מֻתָּר, וְנִרְאֶה דְּהַסּוֹמֵךְ עַל טַעַם הַשֵּׁנִי וְלוֹבֵשׁ הַקִּיטְ״ל לֹא הִפְסִיד. ט״ז (סק״ג). וְהַלּוֹבֵשׁ שַׂק מֵחֲמַת תְּשׁוּבָה, אָסוּר לְלָבְשׁוֹ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. סֵפֶר חֲסִידִים תרט״ו, מָגֵן אַבְרָהָם (שם):

א (א) **כָּרֵת.** וּמִכָּל מָקוֹם כּוּלְּהוּ דְּאוֹרַיְיתָא. בַּ״ח (ס״ב) וּלְבוּשׁ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(יג) **אֵין לוֹמַר וְכוּ׳.** אֲפִלּוּ (א) בִּרְמִיזָה, וּמִצְוָה עוֹשֶׂה כְּשֶׁיַּנִּיחָהּ כָּךְ מְכֻבָּה. וְנָהֲגוּ לִקַּח עַכּוּ״ם לִשְׁמֹר הַנֵּרוֹת שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ חַס וְשָׁלוֹם לִידֵי דְּלֵקָה, וּמִכֹּחַ זֶה נָהֲגוּ לוֹמַר לוֹ לְכַבּוֹת וּלְהַדְלִיק, (ט) וְיֵשׁ לִמְחוֹת בְּיָדָם. וְאַף אִם הָעַכּוּ״ם רוֹצֶה לְהַדְלִיק מֵעַצְמוֹ (י) צָרִיךְ לִמְחוֹת בְּיָדוֹ מֵאַחַר שֶׁהוּא בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל: (יד) **שֶׁיַּחֲזֹר וְיַדְלִיקֵם.** וּמֵאַחַר שֶׁהָעוֹלָם מַקְפִּידִים אִם כָּבָה נֵרוֹ אַף עַל פִּי שֶׁלְּדַעְתִּי אֵין בּוֹ מִשּׁוּם חֲשָׁשׁ דְּלִפְעָמִים נִכְבָּה מֵחֲמַת רוּחַ אוֹ מֵחֲמַת חֹם, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁהָעוֹלָם מַקְפִּידִים רָאוּי לְכָל אָדָם לִתֵּן נֵרוֹ לַשַּׁמָּשׁ וְלֹא יַשְׁגִּיחַ עָלָיו כְּלָל וְגַם הַמּוֹתָר יַנִּיחַ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת [חַיֵּי אָדָם (כלל קמד סי״ז)]:

(טו) **הַשֻּׁלְחָנוֹת.** מִשּׁוּם דְּאִקְּרֵי שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן: (טז) **שֶׁנָּהֲגוּ לִלְבֹּשׁ בְּגָדִים לְבָנִים וְכוּ׳.** [א]וְנוֹהֲגִין (יא) שֶׁגַּם הַנָּשִׁים לוֹבְשִׁים בְּגָדִים לְבָנִים וּנְקִיִּים לִכְבוֹד הַיּוֹם, אֲבָל לֹא יְקַשְּׁטוּ עַצְמָן בְּתַכְשִׁיטִין שֶׁמִּתְקַשְּׁטִין בָּהֶם בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, מִפְּנֵי אֵימַת יוֹם הַדִּין. (יג) וְאֵין נוֹהֲגוֹת לִלְבֹּשׁ קִיטְ״ל: (יז) **הַשָּׁרֵת.** וּמִטַּעַם זֶה נָהֲגוּ לִלְבֹּשׁ בִּגְדֵי פִּשְׁתָּן לָבָן נְקִיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דניאל י ה) ׳אִישׁ אֶחָד לָבוּשׁ בַּדִּים׳ [דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ה)]: (יח) **נִכְנָע וְנִשְׁבָּר.** וְגַם אָבֵל תּוֹךְ שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ עַל אָבִיו וְאִמּוֹ אוֹ תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים עַל שְׁאָר קְרוֹבִים (יג) [ב]יָכוֹל לְלָבְשׁוֹ, (יד) וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁנּוֹהֲגִים שֶׁאֵין הָאָבֵל לוֹבְשׁוֹ. אֵין לִכְנֹס לְבֵית הַכִּסֵּא (טו) בְּקִיטְ״ל, שֶׁהוּא מְיֻחָד לִתְפִלָּה, אֲבָל לְהַשְׁתִּין בּוֹ מֻתָּר:

א (א) **לֵילוֹ כְּיוֹמוֹ.** דִּכְתִיב (ויקרא כג לב) ׳מֵעֶרֶב עַד עֶרֶב׳: (ב) **מְלָאכָה אֲכִילָה וְכוּ׳.** בַּגְּמָרָא (עו.) יָלְפִינַן לְהוּ מִכַּמָּה קְרָאֵי דְּכָל הָנֵי נִקְרָא עִנּוּי, וּמִמֵּילָא כֻּלְּהוּ בִּכְלַל ׳וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם׳ (שם): (ג) **וְאֵין חִיּוּב כָּרֵת אֶלָּא וְכוּ׳.** אֲבָל אִינָּךְ אֵין בָּהֶם אֶלָּא אִסּוּרָא גְּרֵידָא, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ אוֹמְרִים (א) שֶׁהוּא מִן הַתּוֹרָה דְּהָא יָלְפִינַן לְהוּ בַּשַּׁ״ס מִקְּרָאֵי, (ג) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵינָן אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן וּקְרָאֵי אַסְמַכְתָּא בְּעָלְמָא נִינְהוּ, וְנָפְקָא מִנַּהּ לְעִנְיַן אֵיזֶה סָפֵק, (ג) [ג]וּלְמַעֲשֶׂה רָאוּי לְהַחְמִיר: **ב** (ד) **אֶלָּא שֶׁבְּשַׁבָּת זְדוֹנוֹ וְכוּ׳.** וְגַם הָאִידְנָא דְּאֵינוֹ נוֹהֵג דִּינֵי נְפָשׁוֹת, (ד) מִכָּל מָקוֹם נַפְקָא מִנַּהּ לְעִנְיַן קִים לֵיהּ בִּדְרַבָּה מִנֵּיהּ, דְּהַחוֹבֵל בַּחֲבֵרוֹ בְּשַׁבָּת כֵּיוָן דְּהָיָה מְחֻיָּב מִיתָה בִּידֵי אָדָם פָּטוּר מִתַּשְׁלוּמִין וַאֲפִלּוּ בְּחוֹבֵל בְּשׁוֹגֵג, וּכְדִמְבֹאָר בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן תכ״ד סָעִיף ב׳, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁאֵין בּוֹ רַק כָּרֵת: (ה) **וְהִתִּירוּ לְקַנֵּב יָרָק.** יֵשׁ שֶׁפֵּרְשׁוּ (ה) דְּהַאי קְנִיבָה הוּא שֶׁנּוֹתֵק אוֹ מְחַתֵּךְ הֶעָלִים מִן הַקְּלָחִים הַתְּלוּשִׁין כְּדֵי לְהַשְׁווֹתָן שֶׁיִּהְיוּ מוּכָנִים לְחָתְכָן בָּעֶרֶב, וְאַף עַל גַּב דְּקָטָרַח בִּשְׁבִיל עֶרֶב שֶׁהוּא חֹל, הִתִּירוּ (ו) כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לְתַקֵּן הַכֹּל בָּעֶרֶב וּתְהֵא נַפְשׁוֹ עֲגוּמָה עָלָיו. (ז) וְיֵשׁ שֶׁפֵּרְשׁוּ דִּקְנִיבָה הוּא הֲדָחַת

בֵּאוּר הֲלָכָה

ב * **כָּל מְלָאכָה וְכוּ׳. עַיֵּן לְעֵיל סִימָן תט״ז** (ס״ד) **דְּיֵשׁ עֵרוּב וְהוֹצָאָה לְיוֹם הַכִּפּוּרִים. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּגַם אִסּוּר מְחַמֵּר יֵשׁ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים,** עַיֵּן בְּשַׁאֲגַת אַרְיֵה סִימָן ע״ב. **וְדַע דִּמְעָרְבִין עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת וְעֵרוּבֵי תְּחוּמִין בְּפַת** אַף עַל גַּב דְּאָסוּר בַּאֲכִילָה, מִכָּל מָקוֹם הֲרֵי חֲזִי לִקְטַנִּים שֶׁאֵינָם מִתְעַנִּים, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב רַשִּׁ״י בְּעֵרוּבִין דַּף ל׳ עַמּוּד ב׳ (ד״ה שמערבין) עַיֵּן שָׁם בַּבְּרַיְיתָא. וְדִבְרֵי מַטֵּה אֶפְרַיִם (ס״ג) בָּזֶה תְּמוּהִים, דִּלְפִי הַנִּרְאֶה אִישְׁתְּמִיט מִינֵּיהּ סוּגְיָא זוֹ:

* **לְקַנֵּב יָרָק.** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) שֶׁכָּתַב דְּמַיְירֵי בְּיָרָק הַנֶּאֱכָל כְּמוֹת שֶׁהוּא חַי, דְּאִי לָאו הָכִי אָסוּר בְּטִלְטוּל מִשּׁוּם מֻקְצֶה דְּלָא חֲזִי אַף לִקְטַנִּים. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֵינוֹ מֻכְרָח, דִּכְמוֹ שֶׁהִתִּירוּ הֲכָנָה לְחֹל מִשּׁוּם עָגְמַת נֶפֶשׁ כְּמוֹ כֵּן הִתִּירוּ מֻקְצֶה גַּם כֵּן מִטַּעַם זֶה, וַהֲרֵי לְכַמָּה מְפָרְשִׁים יֵשׁ בִּקְנִיבַת יָרָק

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) אַחֲרוֹנִים: (ט) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) וְהַגְּרָ״א. **וַאֲפִלּוּ אִם הַיִּשְׂרָאֵל אָמַר לְהָעַכּוּ״ם זֶה מֵעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר, אָכֵן לְעִנְיַן לְקַבֵּל שַׁעֲוָה הַנּוֹטֵף אִם אָמַר לוֹ זֶה מֵעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר וְהַשַּׁעֲוָה שַׁיָּךְ לִצְדָקָה, אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה** [פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ד)]: (י) הַגְּרַ״ז (ס״ו) וְכֵן מְצַדֵּד קְצָת בִּפְרִי מְגָדִים (שם). וּבְמַטֵּה אֶפְרַיִם (ס״ו) כָּתַב דְּאִם רוֹצֶה מֵעַצְמוֹ לַחֲזֹר וּלְהַדְלִיק אֵין צָרִיךְ לִמְחוֹת בְּיָדוֹ, וְאֶפְשָׁר דְּצֵרֵף בָּזֶה דַּעַת בַּעַל הָעִטּוּר הַמּוּבָא בְּסִימָן רע״ו סָעִיף ב׳ בְּהַגָּ״הּ, אוֹ אֶפְשָׁר דְּמַיְירֵי בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא יֵהָנֶה מִמֶּנּוּ אַחַר כָּךְ, וְצָרִיךְ עִיּוּן: (יא) מַטֵּה אֶפְרַיִם (ס״ט) עַיֵּן שָׁם שֶׁהוֹכִיחַ זֶה מִן הַפּוֹסְקִים דְּלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה): (יג) גַּם זֶה שָׁם: (יג) טַ״ז (סק״ג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (יד) עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ו): (טו) אַחֲרוֹנִים:

א (א) שְׁאֵלְתוֹת פָּרָשַׁת בְּרָכָה סִימָן קס״ז, וּמַשְׁמָעוּת בַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת שִׁלְהֵי הִלְכוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים, וְהָרַמְבַּ״ם (שביתת עשור פ״א ה״ה) וְהָעִטּוּר (ח״ב) וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִמִּיץ בְּסֵפֶר יְרֵאִים (סי׳ תכ) [אֶלָּא דִּלְדַעְתּוֹ לֹא אָסוּר מִדְּאוֹרַיְיתָא אֶלָּא רְחִיצַת כָּל גּוּפוֹ אוֹ עַל כָּל פָּנִים רֻבּוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן מִיעוּטָא אֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן, וּמִשּׁוּם זֶה הֵקֵלּוּ בָּזֶה גַּבֵּי כַּלָּה וּמֶלֶךְ וְכֹהֵן גָּדוֹל. אָכֵן לְפִי סְבָרַת הָרַ״ן (א. ד״ה יום הכיפורים) לְשִׁיטָה זוֹ דְּטַעַם הַהֶתֵּר הוּא מִשּׁוּם דְּמָסַר הַכָּתוּב לַחֲכָמִים לְהַתִּיר לְפִי רְאוֹת עֵינֵיהֶם, אִם כֵּן אֶפְשָׁר דְּבִשְׁאָרֵי מְקוֹמוֹת אֲפִלּוּ בְּמִיעוּטָא אָסוּר מִן הַתּוֹרָה, וְצָרִיךְ עִיּוּן]: (ג) רַבֵּנוּ תָּם (עז. תוד״ה דתנן) וְרִ״י (מובא ברא״ש דלהלן) וְרִיבָ״א וְרֹא״שׁ (פ״ח סי׳ א) וְרִיטְבָּ״א (עג: ד״ה יום) וּמְאִירִי (שם ד״ה והמשנה), וְכֵן דַּעַת רַשִׁ״י בְּדַף ע״ד (ע״א) בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל שַׁבָּתוֹן. אָכֵן מִלְּשׁוֹן רַשִׁ״י בְּפֶרֶק הָעָרֵל דַּף ע״ד (ע״א ד״ה שמותר) מוּכָח דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּסִיכָה כִּשְׁתִיָּה הוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין לְאִידָךְ, וְעוֹד יוֹתֵר מַשְׁמַע כֵּן מִדְּבָרָיו בְּשַׁבָּת דַּף קי״ד (ע״ב) בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל אֶלָּא לָאו לִקְנִיבַת יָרָק דִּשְׁאָרֵי עִנּוּיִים הֵם מִן הַתּוֹרָה. וְעַיֵּן בַּ״ח (ס״ב) וּפְרִי חָדָשׁ וְעֵמֶק שְׁאֵלָה בִּשְׁאֵלְתוֹת פָּרָשַׁת בְּרָכָה (שם): (ג) בַּ״ח (שם). וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן) סָתַם בָּזֶה שֶׁהוּא מִן הַתּוֹרָה, וְהוּא שֶׁלֹּא בְּדִקְדּוּק לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי כִּי הוּא פְּלֻגְתָּא דְּרַבְּוָותָא כַּאֲשֶׁר בֵּאַרְנוּ. וְגַם הַבַּ״ח לֹא כָּתַב אֶלָּא דִּלְמַעֲשֶׂה רָאוּי לְהַחְמִיר וְכִדְבָרֵינוּ, עַיֵּן שָׁם: **ב** (ד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (ה) רַשִׁ״י (שבת קיד: ד״ה וליתקע): (ו) הֶעְתַּקְנוּ בָּזֶה פֵּרוּשׁ הָרַ״ן (שם מב: ד״ה גרסי׳) וְהַמְּאִירִי (שם קיד: ד״ה קניבת), וְהִסְכִּים לָזֶה הַגְּרָ״א: (ז) רַשְׁבָּ״א (שם ד״ה יום הכיפורים) וְרַ״ן (שם), וְכֵן הִסְכִּימוּ הַפְּרִי חָדָשׁ וְהַגְּרָ״א:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (ס״ט) כתב שנשים יכולות ללבוש הקיטל כדי להכניע לבן, אבל שאר בגדים לבנים אין להן ללבוש כדי להיות דוגמת מלאכי השרת שאין יכולות להיות כמלאכים. **ב]** ובשו״ע הרב (שם) כתב שגם מי שהוא אבל מותר ללבוש הקיטל. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״ב) כתב שגם שאר עינויים אסורים ביום הכיפורים מן התורה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah